

Η ζωή των προσφύγων αρχίζει εκεί που τελειώνουν όλες οι δυνατότητες για ζωή, εκεί που τελειώνουν όλες οι δυνατότητες για μια κανονική ζωή υπό κανονικές συνθήκες. (...) Η ταυτότητα του πρόσφυγα είναι έξω από τα σύνορα της ζωής. Ο πρόσφυγας είναι αναγκασμένος να τραβάει τη ζωή έξω από τον κανονικό της κύκλο. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τη ζωή να επεκτείνει το πεδίο της, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι εισέρχεται σε δύσκολα εδάφη. Σε αυτή την περιοχή, δεν μπορεί να υπάρξει στρατηγική επιβίωσης, όπως καταλαβαίνουμε συνήθως την έννοια της στρατηγικής. Διότι στρατηγική σημαίνει μακροπρόθεσμες και ξεκάθαρες δυνατότητες, οι οποίες οδηγούν τον σε έναν στόχο ή τουλάχιστον έτσι υποτίθεται. Αφού οι πρόσφυγες δεν έχουν κανένα εργαλείο από το οποίο να μπορούν να πιαστούν και να συνεχίσουν τη ζωή τους, δεν μπορούν να έχουν ούτε και στρατηγική.

Γιατί πραγματικά δε γνωρίζουν τι θα συμβεί την επόμενη στιγμή. Αν υπάρχει κάποια στρατηγική επιβίωσης στη ζωή των προσφύγων, είναι απλά η στρατηγική στην οποία είναι καταδικασμένος κάθε ζωντανός οργανισμός σύμφωνα με το ένστικτό του. Αυτός είναι «ο αγώνας για επιβίωση» στην πρωτόγονη μορφή του. Όταν υπάρχει μόνο μία δυνατότητα ή πρόφαση από την οποία μπορείς να κρατηθείς, είσαι αναγκασμένος να το κάνεις, ανεξάρτητα από το ότι μπορεί να μην σε κρατήσει και να πέσεις κάτω. Οι πρόσφυγες είναι αναγκασμένοι να κρατιούνται από τις προφάσεις που τους οδηγούν στο επόμενο λεπτό, αλλά δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι μετά από μια στιγμή θα βρεθεί άλλη πρόφαση για να κυλήσεις στο μεθεπόμενο λεπτό. Έτσι λοιπόν, κάθε λεπτό είναι και το τελευταίο. (...)

Αυτή η μάχη είναι άνιση και το ταξίδι είναι μακρύ και ατελείωτο. Μερικές φορές είναι πολύ μακρύτερο από τη ζωή ενός πρόσφυγα ενώ κάποιες άλλες τα πρώτα βήματα ολοκληρώνονται και τα επόμενα δεν έρχονται ποτέ.

Είσαι πάντοτε ένας βάρβαρος που ζει σε ένα γκέτο. Είναι πολύ δύσκολο. Το να περπατάς και να περνάς χιλιάδες χιλιόμετρα απαγορευμένων μονοπατιών και τα συρματοπλέγματα των συνόρων για να βρεις το αβέβαιο άσυλο, δεν είναι εύκολο. Ένα ασαφές «ίσως» το οποίο είναι η μόνη πρόφαση για να σε βοηθήσει να παραμείνεις για άλλη μια στιγμή ακόμα ένα μαρτύριο. «Ίσως οι σκύλοι να μην καταλάβουν τη μυρωδιά μου και περάσω τα σύνορα. Ίσως η βάρκα να μην βουλιάξει από τα κύματα του ωκεανού. Ίσως η αστυνομία να μη με αναγνωρίσει μεταξύ των κανονικών επιβατών. Ίσως αυτός να είναι ο τελευταίος έλεγχος. Ίσως αυτός ο αστυνομικός να είναι καλύτερος από τον προηγούμενο και δε σφίξει υπερβολικά τις χειροπέδες μου. Ίσως να μη με απελάσουν και με αφήσουν. Ίσως να δεχτούν την αίτηση μου για άσυλο.» Ίσως, ίσως, ίσως ... αλλά όταν έχεις έγχρωμη επιδερμίδα, όταν είστε 30 πρόσφυγες σε μια παλιά βάρκα που κανονικά είναι για 10 άτομα και όταν οι εγκληματίες και οι ηγεμόνες του πολέμου που κατέστρεψαν το σπίτι σου υποστηρίζονται από τη χώρα που εσύ ζητάς άσυλο, όλα συμβαίνουν. Η αστυνομία θα σε αναγνωρίσει, η βάρκα θα βουλιάξει στη μέση της νύχτας και της θάλασσας και θα απελαθείς.

Η άφιξη στις χώρες της Ε.Ε. είναι στην αρχή λίγο ανάλαφρη και ωραία. Οι πρόσφυγες νομίζουν πως εδώ μπορούν να βρουν καταφύγιο. Αλλά σε μια στιγμή, αυτή η μακρά και ξεκούραστη ανάσα γίνεται βαθιά κατάθλιψη και ψυχολογικά προβλήματα στο εσωτερικό απομονωμένων καταυλισμών, πλοίων και κέντρων κράτησης. (...) Αν υπάρχει κάποια στρατηγική, είναι αυτή: Να (...) κρατήσεις την αναπνοή σου για άλλη μια στιγμή. Αλλά ακόμα και αυτή η αναπνοή βγαίνει αγκομαχώντας. Χιλιάδες αστυνομικοί και συνοριοφύλακες με εκπαιδευμένα σκυλιά που εντοπίζουν πρόσφυγες, ναρκωτικά και ... , ηλεκτροσόκ, όπλα, νόμους και ανθρώπινα δικαιώματα της Ε.Ε, προσπαθούν να βρουν τα ίχνη του δαχτύλου του

πρόσφυγα. (...) Ολοι και όλες (...) χάνουν την ταυτότητα τους και το πρόσωπο τους. Μοιάζουν διαφορετικοί, ίσως τρομακτικοί. Είναι πρόσφυγες. Είναι άνθρωποι. Άνθρωποι που δεν έχουν το δικαίωμα να εργαστούν, να ταξιδέψουν, να έχουν και πολιτική και κοινωνική δραστηριότητα. Πρέπει να μείνουν εδώ για χρόνια και χρόνια. Χωρίς να ξέρουν τίποτα για το αύριο τους. Φαντάσου να περνάς την ώρα σου με τρόπο που να μην μπορείς να ξέρεις τίποτα για την επόμενη ώρα. Ίσως να σε στείλουν πίσω το επόμενο λεπτό, ίσως να είσαι εδώ για δύο ακόμα χρόνια. Σε μια κατάσταση σαν και αυτή, τα πάντα είναι διαφορετικά και χάνουν τον κανονικό τους ρυθμό. (...) Είμαι ένας πρόσφυγας στην άκρη αυτής της σελίδας, ποιος ξέρει αν αύριο ή μεθαύριο θα με πετάξουν από τη γη ...

Zahir Athari